

Sami - (Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "Sodom ve Gomore" Romanı) **Bilinçsiz**

Karakter Sami Bey devlet işinden emekli, İngiliz sevdalısı alafrağa ve vatan haini bir adamdır. Leyla'nın babasıdır ve bir baba olarak kızının İstanbul'un karanlık sokaklarında kaybolmasına seyirci kalmış, yaşadıkları yozlaşmanın tüm ailesini parçalamasına engel olamayarak sorumsuz bir baba örneği sergilemiştir. Genel karakteri itibarıyla çıkarıcı olan Sami Bey bu özelliğiyle birlikte kendi gücünü bilmeyen, Türklükten uzak, sinik bir adam portresi çizmektedir.

Paraleller "Sodom ve Gomore" romanının Sami Beyi kişilik özelliklerinden benzer bir durumu yine kendi yazarının "Kiralık Konak" romanının Servet Beyi ile benzerlik gösterir. Türklük duygusundan uzaklıkları, batıya özentilikleri, çıkarıcılıkları ve sorumsuzluklarıyla aynı potada olduklarını söylemek mümkün.

Kişiler Sami Bey'in çok samimi bir ahabap kitlesi yoktur, gelen insanlar veya kendisinin katıldığı ortamlar hep karşılıklı çıkarın belirlediği, ahlaksız birliktelikler bütünüdür. Bu bağlamda en çok iletişimde olduğu kişi şüphesiz kızı Leyla'dır. Kendisi adeta işbirlikçi gibi sürekli planlarına dahil bir şekilde bekler. Necdet, Sami Bey'in eşinin kardeşinin oğlu olmakla beraber pek uzlaşmasalar da kızıyla nişanlı oldukları için kendisiyle de görüşmektedir. İşgalci kuvvet Captain Jackson Read ise kendisine göre en sevdiği ahabaplarından biridir. Read'in yakınlarında olmasından büyük haz alan Sami Bey, işgalciler ülkeden çekilince pek üzülür. Madam Jimson da yabancı ahabaplarından biridir. Genellikle bu ahabaplık davetler üzerinedir. Sami Bey son olarak kızının kriz dönemlerinde doktor Jean Prade ile iletişimde olur ve ikisi de Leyla'nın yurt dışı seyahatinin ona iyi geleceği üzerinde hem fikir olurlar.

Aktiviteler Kendisi ile ilgili eğlence âlemleri dışında pek detay olmamakla beraber sigara ve içki içip, davetler düzenlediğini söyleyebiliriz.

ÖRNEK ANILAR

Alafrağa Sami Bey, modernleşme süreçlerini yanlış algılayan, geleneklerini unutan topluma yabancılaşıp İngilizce, Fransızca konuşmayı, dostlarını işgalciler arasından edinmeyi görev edinmiş aydın görünümüne bir özentidir. İçinde bulunduğu sosyetik sınıfa ait insanlar gibi o da yozlaşmanın zirvesindedir. İşgal kuvvetlerinde görevli olan subaylarla ilişki kurmayı büyük övünç kaynağı olarak kabul eder ve bunun için evini işgal kuvvetlerine açar: "Sami Bey, Tanzimat devrinin meydana attığı a biçim alafrağa Türklere'dir ki Türk'ten gayri her milletin kuvvetine inanırlar ve Türkiye'ye ait meselelerin mutlaka başkaları tarafından halledilebileceğine kanidirler."

Vatan Haini Sami Bey Avrupa'nın özellikle İngiltere'nin egemen olacağına kuvvetle inanan ve işgal kuvvetleri ile işbirliği yapmak için kızının yabancılarla kurduğu her türlü flört durumu hoş gören bir vatan hainidir. Sami Bey için yabancı subaylar güç ve otorite demektir, İngilizlerin iradesi dışında bir şey olması olanaksızdır. Cepheye gitmeyi veya onlara karşı milli geleneklerini korumak yerine kendini inandığı şeyler uğruna memleketinden soyutlamıştır. Milli ve manevi değerlerine o kadar yabancılaşmıştır ki "Harp bu, harp... Kim bilir biz galip gelip de bir mağlup memleketi işgal etseydik neler yapmazdık..." diyerek kendini mağluptan bile saymıştır.

Mutsuz Türk ordusunun kazandığı zaferden kendine pay çıkaramayan Sami Bey mutsuzdur. O daha çok işgalci kuvvetlerin kazanmasından yanadır: "Şehrin üstünde esen bu sert rüzgâr onun ihtiyar salon adamı ciğerlerine fazla geliyordu ve akı Garp devletlerinin bizim kılıçlarımız önünde siyasi bir bozguna uğramış olabileceklerine ihtimal veremiyordu. Türk zaferi!.. Bu, onun alışılmış düşünce tarzlarını bozan; bu, onun senelerden beri taşıdığı siyasi ve sosyal inanışlarını sarsan, hulasa bu, onu rahatsız eden, bu, onun keyfini kaçırın bir hadisedi."

Sorumsuz Sami Bey kurduğu aileye gereken özeni ve güveni veremez. Çevresinde olup biten cinsel sapkınlıklara müsamaha göstermiş hatta kendisi değil bir bale sanatçısına sarkıntılık etmiş biridir. Bu nedenle baba olarak da kızını ahlaklı ve özüne bağlı yetiştirememiş, Leyla da kendine iyi bir rol model görememiştir. Kızı rahatsızlanıp krizlere girdiğinde durumu kendisi halletmek yerine Necdet'e söylemeyi uygun bulur. Sami Bey eşinin dahi gençlik taslamasına, kızının da erkeklerle flört etmesine seyirci kalmıştır: "Anne hala gençlik taslayan ve kızlarıyla rekabet eden kart işvecilerden biridir. Baba, Duyunu Umumiye'nin eski yüksek memurlarından Sami Bey adında alafrağa emekli tipi idi. Beyoğlu muhitindeki geniş münasebetleri sayesinde Captain G. Jackson Read'i tanımış ve ikinci, üçüncü görüşlerinde evine davet etmeyi çıkarlarına uygun bulmuştur."

Çıkarıcı Sami Bey durumunun işgal altındayken daha iyi olduğuna inanır. O dönem sağladığı faydaları yeni dönemde bulamaz ve kendince çareler aramaya başlar çünkü çıkarıcı biridir. "... o da Leyla gibi yeni devre uymanın çarelerini arıyor; mesela ordu ile gelen genç zabıtlardan bazılarını bir fırsat ve münasebet düşürüp davet

etmeyi tasarlıyordu. Necedetle Leyla'nın arası eskisi gibi olsaydı, buna hemen imkân bulunabilirdi; fakat Necedet'in artık o Necedet olmadığını Sami Bey'de çoktan fark etmişti." Normalde Captain ile kızının arası iyi olmasını arzu ederken birden durum Necedet'e döner.